

Ministerstvo kultury

Datovou schránkou

V Domažlicích dne 21.11.2024

ve věci sp. zn.:

naše sp. zn.: 2023/411

sp. zn. protistrany:

vyřizuje: Mgr. Tomáš Brožík

Navrhovatel: Obec Stráž, sídlem Stráž 4, 344 01 Stráž, IČO: 00253774

Právní zástupce: Mgr. Jan Halík, advokát, sídlem Kostelní 173, 344 01 Domažlice,
ev. č. ČAK: 18660

NÁVRH NA RUŠENÍ ČÁSTI VYHLÁŠKY

ze dne 22.9.1995, č. 249/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za
památkové zóny

Vážení,

obracíme se na Vás v zastoupení obce Stráž u Domažlic (dále jen jako „*obec*“), a to ve věci vyhlášky Ministerstva kultury ze dne 22.9.1995, č. 249/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny (dále jen jako „*vyhláška*“), která je prováděcím předpisem pro z. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a to konkrétně s

návrhem na zrušení části vyhlášky týkající se obce Stráž

z níže uvedených důvodů.

Uvedenou vyhláškou (§ 1) byla v obci Stráž zřízena památková zóna, jejíž rozsah je příloze vyhlášky stanoven následovně:

STRÁŽ, okr. Domažlice (15634)

Rozsah památkové zóny ve Stráži je vymezen hranicí, která začíná na severu u komunikace p. č. 910/2, vede podél této komunikace, pokračuje podél silnice p. č. 915/1, přechází silnici k p. č. 52, na východě vede podél p. č. 52, 72/1, 70/2, 69/2, obíhá p. č. 871 a 869/3, na jihu přechází komunikaci p. č. 965, obíhá p. č. 842/1, vede podél p. č. 838, 944, 835/1, 74/2, 13, na západě přechází cestu p. č. 838, obíhá p. č. 80, pokračuje podél p. č. 335, 915/1, 836/5, 331/1, 328, přechází cestu p. č. 916/2, 327/2, na severu vede podél p. č. 935, 47, 42, 41/1, 39, 35, 32, 30, 26/2 k výchozímu bodu. Grafické znázornění přikládáme v příloze.

Z uvedeného je patrné, že památková zóna zahrnuje drtivou většinu území obce Stráž a dotýká se tak práv a povinností valné většiny obyvatel obce. Bohužel nutno konstatovat, že většinou negativně.

Z důvodové zprávy k vyhlášce mimo jiné plyne, že: *základním kritériem pro zařazení mezi památkové zóny bylo především zachování historické zástavby, jejich urbanistická skladba a umístění sídelního útvaru v krajině. [...] Prohlášením těchto celků za památkové zóny se zvýší jejich význam a bude zajištěna jejich dlouhodobá perspektiva v rámci soustavy osídlení, při zachování jejich hlavní funkce – bydlení a výroby. [...] Prohlášení památkových zón a tím zabezpečení ochrany území jako celku s dochovanou urbanistickou strukturou, jejíž součástí jsou nejen kulturní památky, ale i ostatní nechráněné objekty ve vztahu k historickému prostředí v památkové zóně a vhodná prezentace přispěje ke jejich uchování dalším generacím [...].*

Z dlouhodobého hlediska je ovšem patrné, že památková zóna plní svou funkci jen ve značně omezeném rozsahu, když lze konstatovat, že namísto toho, aby zřízení památkové zóny (I.) přispělo k zachování historické zástavby a urbanistické skladby, (II.) zvýšilo význam obce a (III.) zajistilo dlouhodobou perspektivu při zachování hlavních funkcí – bydlení, existence památkové zóny, pro značná omezení z její existence plynoucí, spíše odrazuje od rozvoje sídla.

Pokud jde o původně zamýšlené zachování historické zástavby, je nutno poznamenat, že z původních památkově chráněných staveb zůstala pouze kaplička. Jiné památkově chráněné objekty se nedochovaly.

O zvýšení významu obce lze rovněž úspěšně pochybovat.

Největší problém pak nastává v případě zachování hlavních funkcí – bydlení. To právě z toho důvodu, že podmínky památkové zóny jsou značnou překážkou jak při nové výstavbě, tak při rekonstrukci stávajících nemovitostí. Orgány státní památkové péče, coby orgány dotčené v případě stavebního řízení, vydávajíc pravidelně negativní stanoviska při záměrech, jako je výměna starých oken za nová, jako je výměna střešní krytiny, nebo umístění výměníků tepelných čerpadel a domácích fotovoltaických elektráren.

Je nutno mít na paměti, že aktuálním celospolečenským požadavkem je právě důraz na využívání obnovitelných zdrojů energie, na ekologii vytápění a hospodárné využití energií, kdy tento požadavek rezonuje v čl. 35 Listiny základních práv a svobod.

Obec, ani její obyvatelé, se nebrání myšlence nutnosti památkové ochrany, ovšem je třeba dodat, že vše má svou míru a i ochrana kulturního dědictví by měla být střízlivá a měla by odpovídat vývoji společnosti. Beze sporu zůstává např. památková ochrana kapličky v obci. Zde samozřejmě není žádným způsobem namítáno, že by budova kapličky nebyla takové ochrany hodna. Je ovšem zcela nezbytné položit vedle sebe veřejný zájem na zachování kulturního dědictví a veřejný zájem spočívající ve svobodném nakládání se soukromým majetkem. To obzvláště za situace, kdy toto spočívá v modernizaci a ekologizaci bydlení, nehledě na ekonomickou stránku věci s tím spojenou (náklady na energie apod.)

Dle názoru obce jednoznačně nelze rezignovat na památkovou ochranu jako takovou. Na druhou stranu, zájem na zachování příznivých podmínek pro bydlení v obci je pro obec zcela zásadní.

V tomto kontextu lze odkázat i na názor Nejvyššího správního soudu prezentovaný v rozsudku ze dne 22.4.2024, č. j. 9 As 45/2023-28. V tomto vpravdě přelomovém judikátu Nejvyšší správní soud zcela jednoznačně deklaroval, že zájem na ochraně životního prostředí a na výrobě energie z obnovitelných zdrojů je přednější než ochrana kulturní památky za každou cenu. To zejména když soud uvedl následující: *orgány památkové péče nemohu na veřejný zájem na památkové ochraně nabízet izolované, nýbrž jej musí vnímat a poměřovat v kontextu jiných právně hájených hodnot, přičemž, jak správně v této věci uvedl krajský soud, zájem na výrobě energie z obnovitelných zdrojů a tím realizovaná vyšší míra ochrany životního prostředí jedním z takových veřejných zájmů je.*

Obec se závěry Nejvyššího správního soudu zcela ztotožňuje, když myšlenka absolutní památkové ochrany by nás, dovedeno ad absurdum, nechala bydlet v jeskyních.

Obec Stráž je jednou s jedenácti původních chodských vesnic se zachovalými tradicemi a historický uvědoměním vlastního významu. Ani obec by nechtěla připustit, aby se vytratil místní kolorit a aby se obec stala sídlem koncipovaným po urbanistické stránce bez ladu a skladu, bez respektu k rázu sídla. Podmínky výstavby však lze dle názoru obce řešit opatřeními pružnějšími a efektivnějšími, jakým je např. územní plán, který může obsahovat nejrůznější podmínky výstavby k jednotlivým vymezeným plochám.

Obec již v minulosti navrhovala Ministerstvu kultury zrušení části vyhlášky a nyní tak činí opakovaně, neboť obyvatelé obce stále citelně pocít'ují negativní dopady existence památkové zóny na jejich soukromé vlastnictví. Když lze mít zcela důvodně za to, že veřejný zájem na ochraně soukromého vlastnictví spolu s veřejným zájmem na zachování životního prostředí (jak uvedeno shora) převažuje nad zájmem na památkovou ochranu za každou cenu.

Samozřejmě, ať zůstane zachována památková ochrana staveb, které památkovou ochranu zasluhují (viz zmínku o zachovalé kapličce). Necht' však Ministerstvo kultury, coby autor a vydavatel vyhlášky, velmi pečlivě zváží, zda je nutno provádět památkovou ochranu rozsáhlou památkou zónou za situace, kdy reálně zůstala v obci zachována pouze jedna jediná stavba.

Za účelem ověření aktuálního stavu v obci si obec dovoluje pozvat zástupce Ministerstva kultury k prohlídce obce a diskusi se zástupci obce nad danou problematikou.

Obec připojuje k tomuto dopisu dále petici obyvatel obce za zrušení památkové zóny.

Konečně pak obec předestírá, že v případě negativního stanoviska Ministerstva kultury k návrhu obce na zrušení památkové zóny bude zvažovat spolupráci s dalšími subjekty za účelem předání podnětu ke zrušení části podzákoného předpisu Ústavním soudem.

Z důvodů v tomto dopisu uvedených proto navrhuje obec, aby Ministerstvo kultury přistoupilo ke zrušení části vyhlášky ze dne 22.9.1995, č. 249/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny, pokud se týká obce Stráž.